Geoinformacijski sustavi

Projekt 2015./2016.

U projektu je potrebno u QGIS-u samostalno obraditi, analizirati i grafički prikazati prostorne podatke. Skup podataka koji se koristi preuzima se u obliku OSM datoteka koje uz prostorni prikaz posjeduju i atributne podatke.

Dokument za predaju će biti Word ili PDF datoteka koja će sadržavati prikaze ekrana (screen shot) s podešenim krajnjim prikazima, slikama podešenja parametara i slično. Iz dokumenta bi se trebao moći otprilike slijediti vaš konačni tok uređivanja podataka. Ne treba prikazati sva podešenja. Samo najvažnije detalje poput filtera, upita i slično.

Dobar program koji će vam omogućiti ugodno prikupljanje screen shotova je Greenshot

http://getgreenshot.org/

OSM datoteku preuzmite s interneta. Direktno učitavanje velikih OSM datoteka ili pretvaranje istih u SHP nije preporučljivo jer je memorijski zahtjevno te često dolazi do rušenja QGIS-a. Zbog toga je potrebno podatke pretvoriti u bazu i učitati ih kao slojeve iz baze. Da bi to napravili potrebno je OSM datoteku učitati u QGIS preko dodatka za Openstreet map.

Vector -> Openstreetmap -> Import topology from XML

Nakon toga je potrebno te podatke pohraniti u bazu

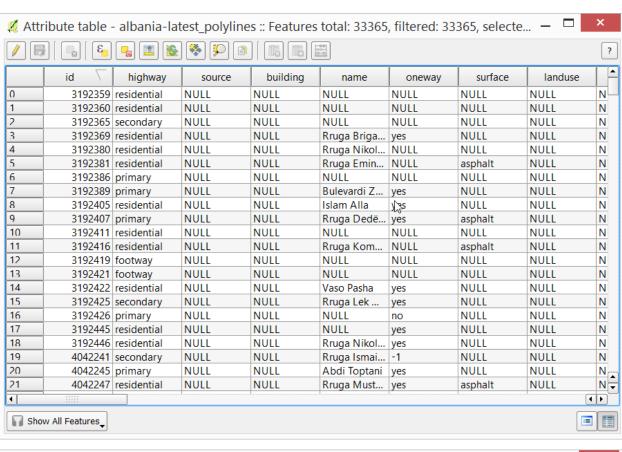
Vector -> Openstreetmap -> Export topology to SpatiaLite

- U ovom koraku **nemojte zaboraviti** prenijeti i atributne podatke. Prije transfera kliknite na **Load from DB** i označite bitna polja. U pravila su ona s više zapisa značajnija.
- Nakon svake promjene tipa geometrije (point, polyline, polygon) kliknite na Load from DB

Nakon ova dva koraka moguće je dodavati nove slojeve te obraditi njihov prikaz. Sloj se dodaje pomoću:

Sloj -> Dodaj SpatiaLite sloj

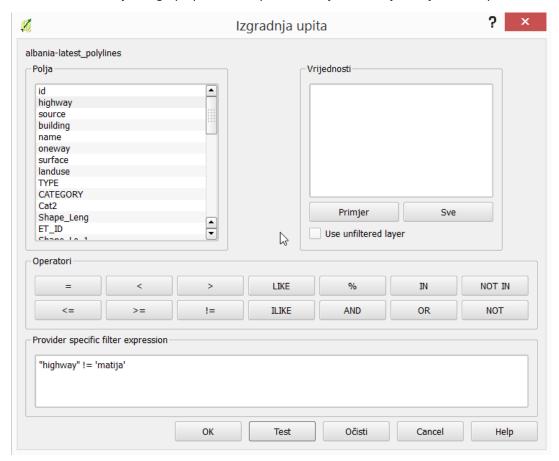
Nakon dodavanja sloja kliknite na njega desnim miša te kliknite na Open Attribute Table. To bi vam trebalo dati osjećaj koje podatke imate na raspolaganju. Npr. na sljedećoj slici je za polyline vidljivo da je 'highway' polje pogodno za različite manipulacije prikazom. Iskoristiva polja ovise o tome što ste prenijeli u bazu, ali i o samom području. Nekih objekata ima manje pa nisu odmah vidljivi. Ceste će prevladavati u polyline podacima, ali moguće je potražiti još zanimljivih stvari. Npr. pruge koje se nalaze u polju 'railway'.

									?
	natural	int_ref	service	amenity	maxspeed	railway 🛆	electrified	gauge	_
31545	NULL	NULL	NULL	NULL	NULL	rail	no	1435	H
31546	NULL	NULL	spur	NULL	NULL	rail	no	1435	H
31547	NULL	NULL	spur	NULL	NULL	rail	no	1435	H
31570	NULL	NULL	siding	NULL	NULL	rail	no	1435	Н
31571	NULL	NULL	NULL	NULL	NULL	rail	no	1435	H
31572	NULL	NULL	siding	NULL	NULL	rail	no	1435	H
31573	NULL	NULL	siding	NULL	NULL	rail	no	1435	Н
31574	NULL	NULL	NULL	NULL	NULL	rail	no	1435	Н
31575	NULL	NULL	siding	NULL	NULL	rail	no	1435	H
3157w	NULL	NULL	NULL	NULL	NULL	rail	no	1435	H
31577	NULL	NULL	NULL	NULL	NULL	rail	no	1435	H
31578	NULL	NULL	NULL	NULL	NULL	rail	no	1435	Н
31579	NULL	NULL	NULL	NULL	NULL	rail	no	1435	H
31580	NULL	NULL	siding	NULL	NULL	rail	no	1435	H
31581	NULL	NULL	spur	NULL	NULL	rail	no	1435	H
31582	NULL	NULL	siding	NULL	NULL	rail	no	1435	H
31583	NULL	NULL	NULL	NULL	NULL	rail	no	1435	H
31584	NULL	NULL	siding	NULL	NULL	rail	no	1435	Н
31585	NULL	NULL	siding	NULL	NULL	rail	no	1435	H
31586	NULL	NULL	siding	NULL	NULL	rail	no	1435	Н
31587	NULL	NULL	siding	NULL	NULL	rail	no	1435	H-
31588	NULL	NULL	NULL	NULL	NULL	rail	no	1435	H↓
					::::				4 1
Show All Features									

1 Zadatak 1: Prikaz podataka

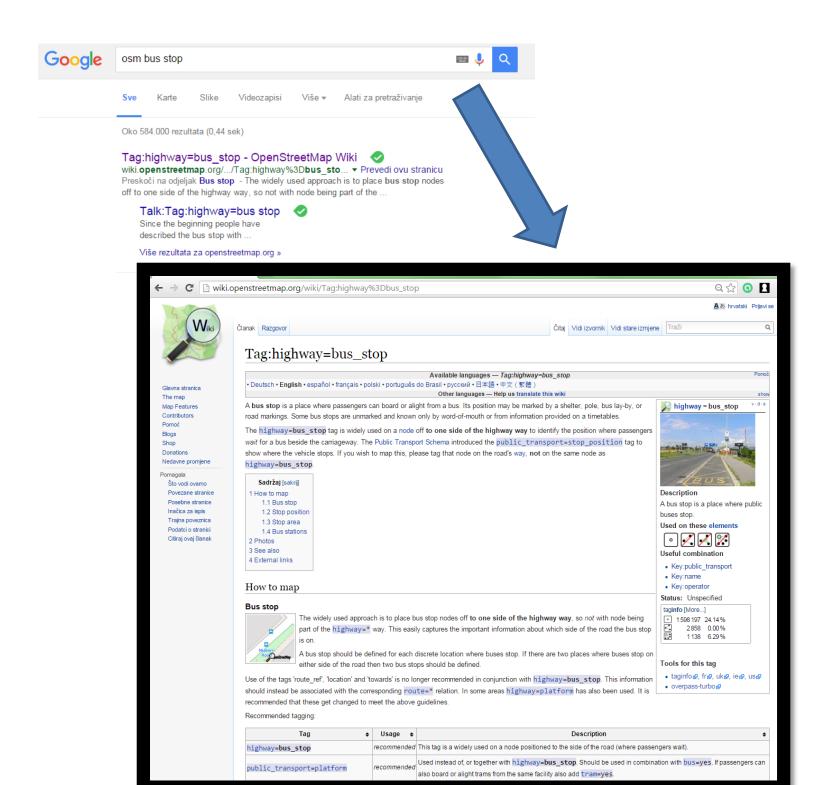
Napravite nekoliko zanimljivih prikaza podatka koje imate na raspolaganju. **Najmanje 3**. Filter na sloju možete koristiti za odabir jednog tipa podataka npr. ceste koje su izdvojene sljedećim upitom:

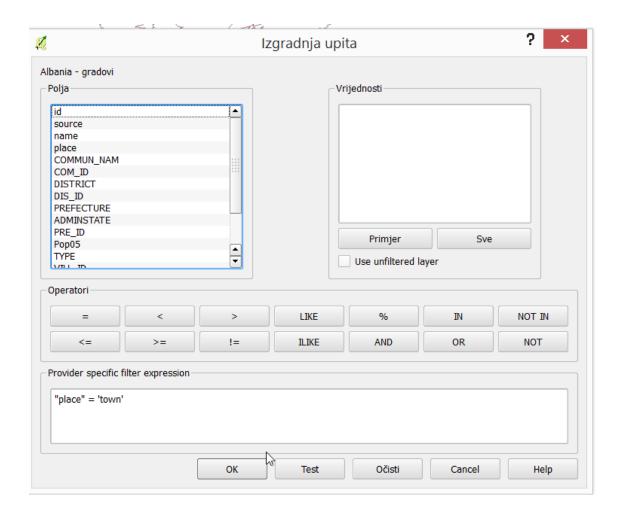
Nakon odabira skupa objekata koje želite obrađivati, prikaz možete podesiti u postavkama sloja.

Mogući prikazi:

- Naselja (različiti prikaz grada i sela)
  - o možete filtrirati naselja tako da je populacija (atribut "pop05") veći od nekog broja. Broj je ovisan o skupu podataka kojima baratate
  - različiti prikaz je moguće postići učitavanjem gradova odnosno sela u različite slojeve te ih obraditi zasebno, ili jedan sloj obradite tako da prikaz ovisi o atributu. Primjer izdvajanja samo jednog tipa dan je sljedećom slikom
  - o uz naselja bi bilo dobro prikazati i njihove nazive. Barem za gradove.

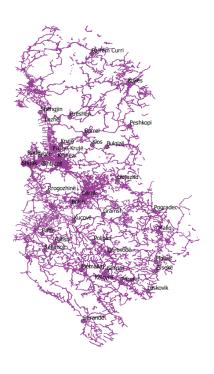
Podaci su dobro dokumentirani na internetu te pogledajte gdje se nalazi željeni objekt. Npr. autobusna stanica je točkasti objekt kod kojeg je "highway" = bus_stop.

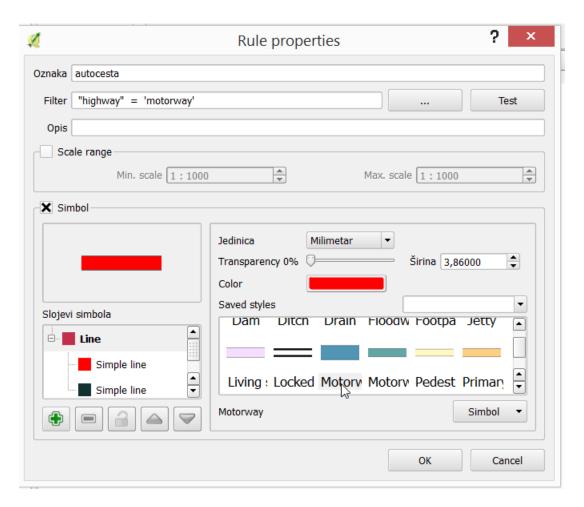

Ceste

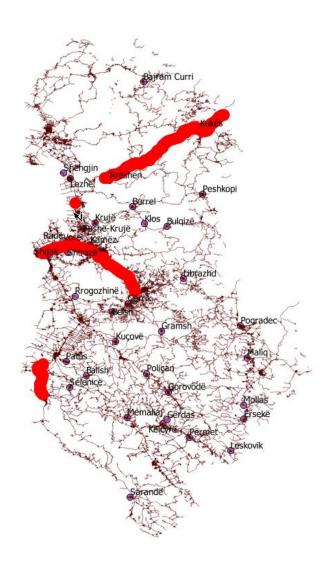
- možete različito prikazati ceste ovisno o njihovoj namjeni ili ograničenju brzine ili nešto slično
- o u nastavku je dan primjer različitog prikaza elementa u istom sloju, ovisno o atributu. Izdvojeni su elementi koji su 'motorway' i oni koji nisu.

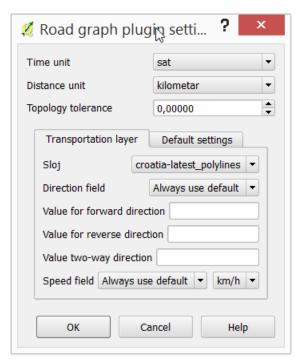

2 Zadatak 2: Analiza najkraćeg puta

Nakon podešenja postavki potrebnih za proračune udaljenosti i trajanja puta napravite nekoliko analiza najkraćeg i najbržeg puta.

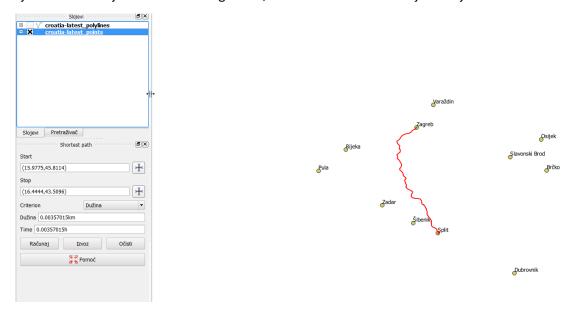
Vector -> Road graph -> Postavke

Odabir početne i krajnje točke te kriterij (udaljenost/brzina) se odabiru u izborniku ispod izbornika sa slojevima

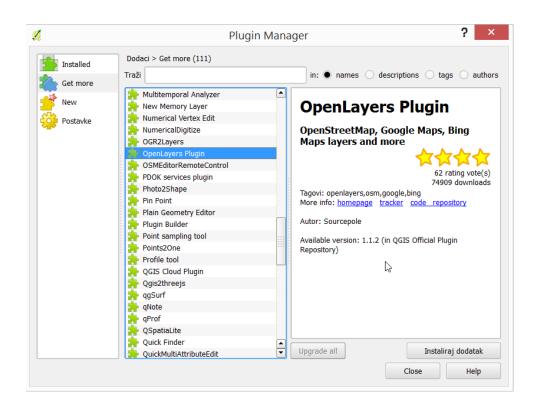
Nakon izračunate putanje možete ugasiti sloj s cestama da vidite samo naselja kroz koja prolazi. U donjem primjeru su za naselja odabrani samo gradovi, ali vi možete imati i manja naselja.

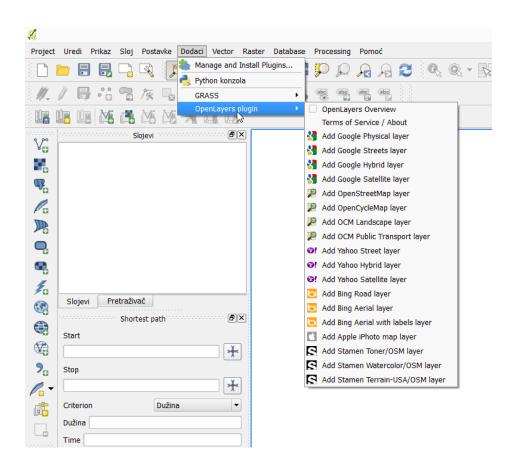

3 Zadatak 3: Umetanje sloja Google Satelite

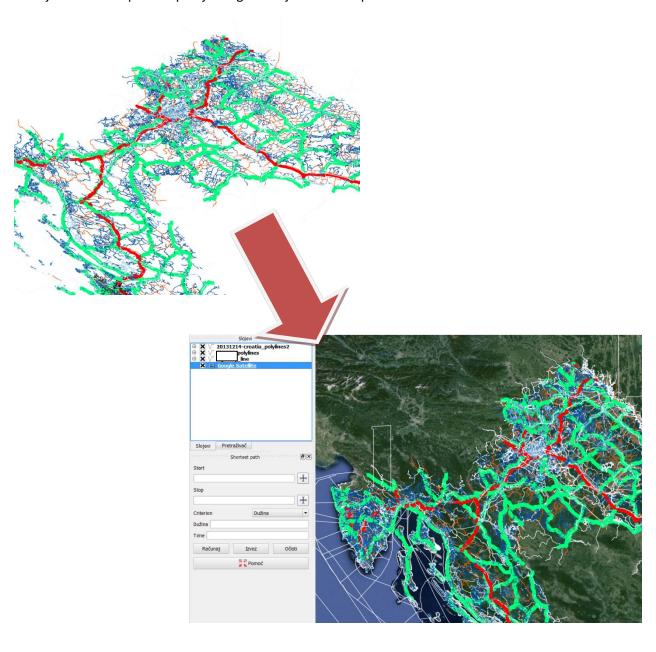
Kako biste što jednostavnije izvršili ovaj zadatak potrebno je instalirati dodatak QGIS-u koji omogućava jednostavno umetanje veze prema Google Satelite prikazu. Odite na upravljanje dodacima i instalirajte OpenLayers Plugin.

Nakon toga se Google Satelite layer dodaje jednostavnim odabirom iz izbornika.

Dodajete satelitski prikaz ispod jednog od svojih uređenih prikaza.

4 Zadatak 4: Korištenje FME za integraciju više izvora podataka

Potrebno je povezati prostorni podatak s njemu pridruženim mjerenjima i dodatnim podacima te to prikazati u Google Earthu i Quantum GIS-u. Lokacija svakog brojila dana je u PDF datoteci. Dodatni podaci o brojilima uključujući i mjerenja su pohranjeni u Excel tablici te su poljem "oznaka" vezani uz nazive brojila u PDF datoteci.

Za rješavanje zadaće potrebno je koristiti aplikacije Google Earth, FME i Quantum GIS.

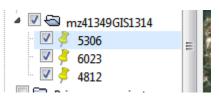
Google Earth i Quantum GIS (http://www.qgis.org) su besplatne aplikacija i možete ih slobodno koristiti bez vremenskog ograničenja.

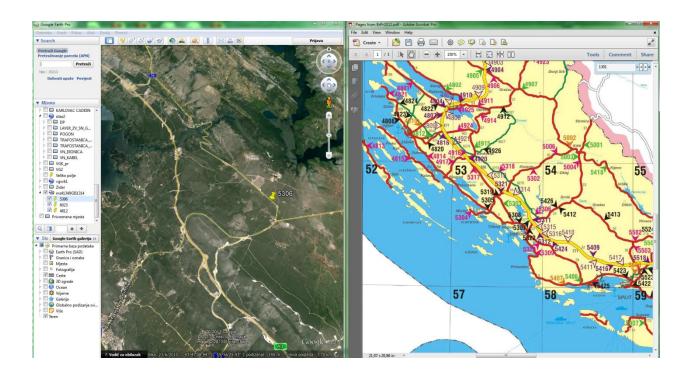
FME Desktop (http://www.safe.com/) je moguće besplatno preuzeti samo kao 14 dnevni trial tako da vas molim da ga ne instalirate prije nego što stvarno krenete raditi zadaću. Na stranicama proizvođača se nalazi opsežna dokumentacija koja opisuje ulazne i izlazne komponente te još važnije transformatore koje ćete koristiti.

4.1 Unos dodijeljenih točki u Google Earth

Na temelju PDF-a sa svim zadanim točkama i pridruženog Excela, vaš zadatak je prvo izdvojiti nasumično odabranih pet (5) točaka i ucrtati ih kao točkaste objekte u Google Earth. Potrudite se biti precizni i točno odrediti te pozicije (koliko ulazni podaci dopuštaju).

Stavite sve točke u jedan folder unutar Google Eartha te ga exportajte kao KML datoteku.

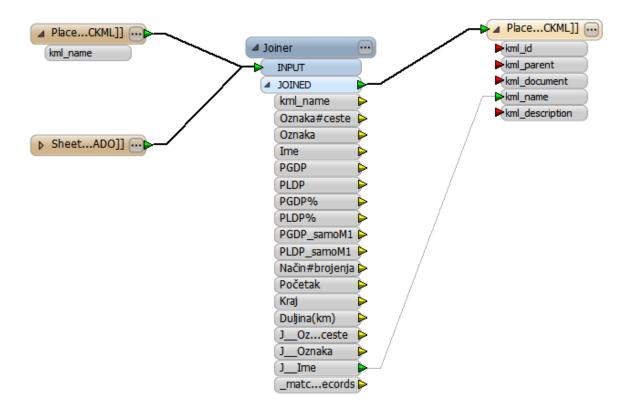

4.2 . Promjena naziva točki u KML-u

Korištenjem aplikacije FME potrebno je povezati nazive točki s analognim poljem u Excel tablici te promijeniti naziv koji se prikazuje uz točku. Npr. Umjesto "1916" se ispisuje "Lučko - jug".

Problem je potrebno riješiti korištenjem aplikacije FME u kojoj se povezuju podaci iz Excela i KML-a. Izlazna KML datoteka treba sadržavati početne točke koje umjesto oznake ispisuju naziv mjernog mjesta. Primjer jednog rješenja unutar FME-a je dan sljedećom slikom:

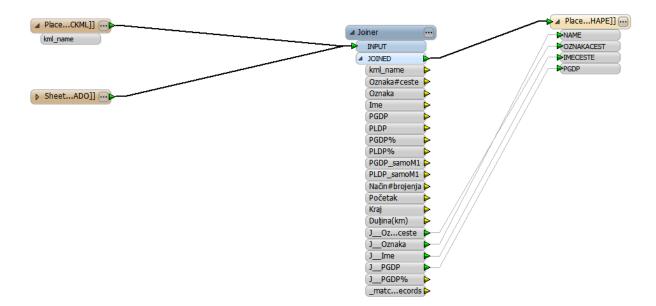
Ulazna i izlazna datoteka su u KML formatu samo je izlazna proširena za polja iz Excela. Koristi se KML transformator "Joiner" kojeg je potrebno dodatno podesit.

4.3 3. KML - > SHP uz pridruživanje podataka

U idućem koraku potrebno je inicijalnu KML datoteku pretvoriti u SHP format koji sadrži podatke iz Excela. U tu svrhu također je najbolje koristiti FME koji bi nam omogućio brzo baratanje i sa značajno većim skupom podataka.

Postupak je sličan kao i u prošlom problemu samo je izlazna datoteka SHP s dodatnim poljima preuzetim iz Excela. Prilikom izrade SHP datoteke kreirajte novi folder koji će sadržavati sve kreirane podatke.

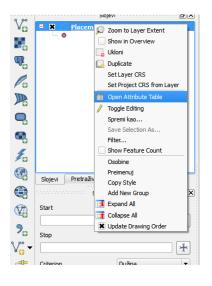
Proširite "FME writer" s vlastitim poljima i preuzmite neke dodatne podatke iz Excel tablice. Primjer rješenja dan je sljedećom slikom:

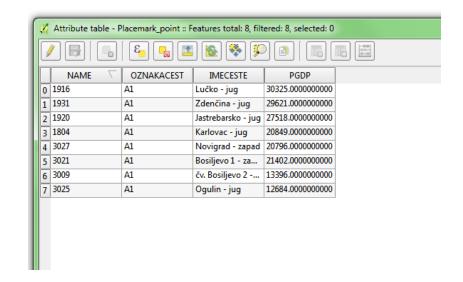

4.4 4. Učitavanje SHP datoteke u QGIS

Učitajte SHP iz prethodnog koraka kao sloj u QGIS. Potrebno je dobiti nešto slično sljedećim slikama:

Primijetite da su u GIS preneseni podaci iz Excela.

Promijenite prikaz točki te vizualizirajte naziv mjernog mjesta ili neki numerički parametar.

5 Finalni zadatak

Koristeći znanje stečeno u prijašnjim zadacima, potrebno je:

1:

- Odabrati grad koji se obrađuje
- Preuzeti OSM podatke
- Prikazati prometnu mrežu
- Odabrati:
  - o 10 restorana
  - o 3 muzeja

Ako u promatranom području nema dovoljan broj restorana i muzeja, unijeti ih ručno za proizvoljne lokacije.

Napraviti analizu za svaki od muzeja (koristeći OSM podatke):

- koliko restorana se nalazi u radijusu od 5 km zračne linije?
- koliko restorana se nalazi u radijusu od 10 minuta autom?
- koliko restorana se nalazi u radijusu od 20 minuta pješice?

Za najbliži napraviti analizu najkraćeg i najbržeg puta.

2:

Napravite nekoliko proizvoljnih analiza koje vas zanimaju. Ne moraju biti na početnom gradu.

Primjer analize je područje koje pokriva stanica hitne (medicinske) pomoći ako vozilo mora do pacijenta doći za maksimalno 20 minuta. Ako nedostaju podaci, sami ih kreirajte i unesite. Ne moraju nužno biti istiniti, ali bi bilo dobro da su logični.

3:

Postaviti na Internet prikaz nekog podskupa podataka obrađenih u ovom projektu.

Smijete kreirati vlastiti map server, ali moguće je i korištenje gotovih (besplatnih) rješenja poput MapBoxa (<u>www.mapbox.com</u>). Podaci moraju biti online u trenutku ocjenjivanja projekta.